

7. Eder R. Spoiled Rotten in Denmark // New York Times – February 29, 2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nytimes.com/2000/02/27/books/spoiled-rotten-in-denmark.html?pagewanted=all&src=pm
8. Frostchild D. A Lulling Into False Safety John Updike's Gertrude and Claudius //WAG – May, 2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.thewag.net/books/updike2.htm
9. Updike J. Gertrude and Claudius / J. Updike. – Hamburg : Rowohlt Taschenbuch Verlag, 2001. – 256 p.

REFERENCES

1. Updike, J. (2004) “Gertrude and Claudius: Novel”, *Gertruda i Klavdii : roman / Updike J.*; Translated by Hurova, I.H, Ltd “Izdatelstvo AST”: ZAO NPP “Yermak”, Moscow, Russia.
2. Updike, J. (2006) “John Updike (fragment from the interview with the American writer)”, *Dzhon Apdaik (fragment intervii s amerikanskin pisatelem, Knyzhnoie obozreniie*, no. 36/37, 17p.
3. Encyclopedia of Postmodernism (2003), *Entsyklopediia postmodernizmu*, edited by Vinkvista, Ch. and Teilor, Translated by Shovkun V., edited by Shevchenko O., Publishing house of Solomiya Pavlychko ‘Osнова’, Kyiv, Ukraine.
4. Ilyin, I. (2014) “Zhil Delez and problems of structurelessness of ‘desire’. Rhizome”, *Zhil Delioz i problematika besstrukturnosti zhelaniia*, available at: <http://culture.niv.ru/doc/culture/ilyin/039.htm> (access February 20, 2014)
5. Kovaliv, I. (2007) “Encyclopedia of Literary Criticism”, *Literaturoznavcha entsyklopediia* vol. 2, VTs Akademiia, Kyiv, Ukraine
6. Kakutani, M. and Freeman, J. (2000), “Gertrude and Claudius”: Gertrude Finds True Love in Updike's Vertion of “Hamlet”, New York Times, available at: <https://partners.nytimes.com/library/books/020800updike-book-review.html> (access February 20, 2014)
7. Eder, R. (2000) “Spoiled Rotten in Denmark”, New York Times, available at: www.nytimes.com/2000/02/27/books/spoiled-rotten-denmark.html?pagewanted=all&src=pm (access February 20, 2014)
8. Frostchild, D. (2000) “A Lulling Into False Safety John Updike's Gertrude and Claudius”, WAG, available at: www.thewag.net/books/updike2.htm (access February 20, 2014)
9. Updike, J. (2001) Gertrude and Claudius, Rowohlt Taschenbuch, Hamburg, Germany.

УДК 821.161.2:82-311.4

РЕТРАНСЛЯЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ НОВИН У “ЗАПИСКАХ УКРАЇНСЬКОГО САМАШЕДШОГО” ЛІНИ КОСТЕНКО

Кравченко В. О., к. філол. н., доцент, Шабаль К. С., здобувач

Запорізький національний університет

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

katjumanec@rambler.ru

Стаття присвячена дослідженню жанрово-стильових особливостей роману Л. Костенко “Записки українського самашедшого”. Зосереджено увагу на авторському баченні парадигми політичних подій в Україні та фактажно-соціальної основі тексту. Автори намагалися показати, що роман “Записки українського самашедшого” Л. Костенко має ознаки політичного роману.

Ключові слова: жанровий різновид, політичний роман, документ, факт, ретрансляція, суспільно-політична лексика.

РЕТРАНСЛЯЦІЯ ПОЛІТИЧЕСКИХ НОВОСТЕЙ В “ЗАПИСКАХ УКРАИНСКОГО САМАШЕДШЕГО” Л. КОСТЕНКО

Кравченко В. А., Шабаль Е. С.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

katjaumanec@rambler.ru

Статья посвящена анализу жанрово-стилевых особенностей романа Л. Костенко “Записки украинского самашедшего”. Сосредоточено внимание на авторском видении парадигмы политических событий в Украине и фактажно-социальной основе текста. Авторы стремились показать, что роман “Записки украинского самашедшего” Л. Костенко имеет признаки политического романа.

Ключевые слова: жанровая разновидность, политический роман, документ, факт, ретрансляция, общественно-политическая лексика.

THE RETRANSLATION OF POLITICAL NEWS IN “NOTES OF A UKRAINIAN MADMAN” BY L. KOSTENKO

Kravchenko V. O., Shabal K. S.

Zaporizhzhya National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

katjaumanec@rambler.ru

This paper provides the overview of a modern novel in terms of political genre variety; it has been proved that there are some features of a political genre in L. Kostenko’s novel “Notes a Ukrainian Madman” because the novel is based on the real political events, the main idea is focused on social and political character issues, the main characters express ideological and political opinions of the author, the text has been documented, social and political lexis prevails in the novel.

There is no term “a political novel” in Ukrainian Literary Studies encyclopedias and reference books nowadays. But literary scholars (V. Klymchuk, I. Motorniuk, M. Slaboshpyts’kyi and others) prove that a political novel as a genre variety was finally formed in the XX century. This is primarily connected up to the integrated politicization of social consciousness. Sharing the opinion of I. Motornjuk in the fact that the features of a political novel can be found in many works of modern literature: “Black Raven” by V. Shklyar, “Museum of Abandoned Secrets” by O. Zabuzhko, “Time of smertokhrysty” by Y. Shcherbak, “Floodplain” by V. Baranov, “Country of irredent” by R. Ivanychuk, “Notes of a Ukrainian Madman” by L. Kostenko.

“Notes of a Ukrainian Madman” by L. Kostenko is the author’s emotional reaction to the surrounding reality, an attempt to understand the contemporary realities in the artistic interpretation, writer’s literary reflection on social and political life of a country.

Factual and social framework is detailed in the novel. The statement of political traits facts has allowed the writer to reflect the real political picture of a contemporary country but the truth of events has allowed to reveal the essence of nationwide issues and interests. The main character noted political and social messages which had found out from a variety of media. Artistic reality is expressed in the form of notes in the novel.

The author’s consciousness is embodied in the functions of the main character. The themes, issues and ideological direction of the work were outlined. Use of the elements of journalistic style of writing as a peculiar method has been consciously introduced by the author.

Attention was paid to the peculiarities of social and political life of the country at the beginning of the XXI century which influenced on the Ukrainian people ideology and also the idea that politics has penetrated into all the spheres of social life. Having analyzed the genre and style features of the novel, we affirm that this novel “Notes of a Ukrainian Madman” by L. Kostenko is a political one and it is necessary investigate it within the context of a contemporary political novel by future researchers.

Key words: genre variety, a political novel, a document, a fact, retransmission, social and political lexis.

Роман – це рухомий, змінний, універсальний жанр, який постійно перебуває в центрі уваги, інтенсивно осмислюється і наукою про літературу, і критикою, і самими його творцями. Цей жанр має феноменальну здатність художньо оволодівати часом, дійсністю, буттям, доносити їхній живий і багатогранний образ. У процесі взаємодії з іншими жанровими утвореннями він постійно збагачується жанрово-стильовими формами. “Літературознавчий словник-довідник” перераховує лише такі різновиди роману: автобіографічний, біографічний, готичний, детективний, історичний, крутійський, науково-фантастичний, пригодницький, соціально-побутовий, тенденційний, філософський, роман у віршах, роман-щоденник. Але за останні роки в українській літературі широко заявили про себе й такі різновиди жанру: іронічно-сатиричний роман,

лірико-філософський, соціально-публіцистичний, сповідальний, психологічний, ліричний, політичний, а також жанрові модифікації-синтези жанрів: роман-епопея, роман-притча, роман-парабола, роман-фреска, роман-біографія, роман-есе, роман-монолог. Такого типу терміни досить умовні, однак і відмовлятися від них не варто, адже вони підкреслюють ті чи інші домінуючі особливості жанру. Із політичним романом пов'язаний жанровий різновид роману – “політичної концепції в образах” [7, с. 229]. Зокрема, Є. Поветкін зазначав: “Вперше цю назву застосував В. Винниченко як жанрове визначення свого нового роману “Слово за тобою, Сталіне”. Цей різновид великої прози походить від політичного памфлета і має свої особливості” [7, с. 229].

Поняття “політичний роман” до сьогодні немає в українських літературознавчих енциклопедіях і довідниках, і він практично не досліджений. Про жанрово-стильові особливості сучасного політичного роману писали В. Климчук, І. Моторнюк, М. Слабошпицький. В. Климчук у статті “Дійсність у дзеркалі політичного роману” стверджував, що політичний роман, як жанровий різновид, оформився остаточно саме у ХХ ст., що пов'язано передусім із бурхливою, суцільною політизацією суспільної свідомості: “Найзагальніше визначення цього типу романів можна б сформулювати як художній твір про механізми здійснення політичної влади. Закономірно, що в політичному романі відтворюються актуальні “гарячі” події часу і в його основі лежить багатий фактичний, в тому числі документальний матеріал” [4, с. 137]. І. Моторнюк висловив думку, що ознаки політичного роману можна відшукати в багатьох творах сучасної літератури, наприклад, таких, як “Чорний Ворон” В. Шкляра, “Музей покинутих секретів” О. Забужко, “Час смертохристів” Ю. Щербака, “Заплава” В. Баранова, “Країна ірредента” Р. Іваничука, “Записки українського самашедшого” Л. Костенко.

Мета нашої статті – показати, що роман “Записки українського самашедшого” Л. Костенко має ознаки політичного роману.

“Записки українського самашедшого” – це перший опублікований прозовий роман Л. Костенко. Цей твір – емоційна авторська реакція на навколишню дійсність, спроба художньо осмислити реалії сьогодення, а також зазирнути в день прийдешній. Це літературна рефлексія письменниці на суспільно-політичне життя країни, роман-роздум про значущість утвердження нації, роман-вибух, що по-справжньому вразив та збудив свідомість українського читача.

Книга письменниці стала значною подією в культурному й суспільно-політичному середовищі України. Про неї відразу ж заговорили літературознавці: О. Галич, Ю. Горблянський, Д. Дроздовський, П. Іванишин, М. Карасьов, Л. Кононович, М. Кульчицька, Ю. Кучеренко, Г. Левченко, А. Миколаєнко, Я. Поліщук, І. Ярославський.

Ретрансляція новин – це спосіб закцентувати увагу на тому, що довкола нас. Велику частину “Записок українського самашедшого” складають інформаційні повідомлення, зокрема й політичні. Якщо скласти до купи всі політичні перипетії, які авторка відтворює у вигляді окремих, іноді зовсім непов'язаних між собою новин, то розумієш політичну картину сучасної країни. Політика проникає майже в усі сфери соціального життя – науку і культуру, філософію і мораль, релігію і мистецтво, тому будь-яка проблема набуває політичного забарвлення, якщо її розуміння чи вирішення торкається життєвих інтересів суспільства. У творі Л. Костенко вустами головного героя розповідає про події не тільки в Україні, а й інших країнах світу: Росії (“в Росії прийшов новий президент і почав нову чеченську війну” [5, с. 10]), Америці (“в США, нарешті, вибрали президента” [5, с. 29]), Великобританії (“У Великобританії пройшла конференція “Україна на роздоріжжі” [5, с. 130]), Китаї (“У Шанхаї відбувся саміт” [5, с. 184]), Грузії (“У Грузії Революція троянд” [5, с. 331]), Польщі (“Президент Польщі підняв європейський прапор” [5, с. 340]), Іраку (“Дванадцятий день війни в Іраку” [5, с. 279]) тощо.

Авторка вдало акцентувала увагу на реальних історичних фактах і політичних подіях. Письменниця констатує справжні факти, які знали і чули всі, про які йшлося по радіо і на телебаченні. Процес збирання та коментування інформації з різних каналів ЗМІ для Л. Костенко – це спроба реалізувати свій журналістський потенціал. Саме тому твір має деталізовану фактажно-соціальну основу. Новини з уст програміста виголошуються більшою мірою катастрофічні: війни, теракти, політичні перипетії, аварії, вбивства, крадіжки. У реальному часі люди вже звикли пропускати такі повідомлення крізь вуха, у творі їх неможливо не прочитати. Наприклад, пильна увага до особи вбитого журналіста Георгія Гонгадзе дала можливість Л. Костенко передати суперечності складної політичної ситуації в країні: “Справа Гонгадзе – остання крапля, що переповнила чашу терпіння” [5, с. 39]. Знайдене “тарашанське тіло” стає підставою для сварок, звинувачень та провокацій. Атмосфера в суспільстві сягає апогею. Обурені люди виходять мітингувати на Майдан Незалежності, вимагаючи правди та “відставки одного з головних фігурантів злочину” [5, с. 34]. Водночас на телебаченні “на всю потужність своїх проданих і перепроданих каналів” [5, с. 41] демонстративно лунає підтримка сучасної влади.

Письменниця надзвичайно точно й тонко передала дух Майдану. Фінал роману – реабілітація Майдану для зневірених. “Все одно, – пише Л. Костенко, – за владу буде соромно, за будь-яку владу час від часу буває соромно. А от за Україну соромно вже не буде” [5, с. 403]. З’являється розуміння того, що Майдан був таки недаремно, що Майдан – це необхідність змін задля стабільного сьогодення та впевненості в кращому майбутньому, це революція, що дала поштовх для пробудження нації.

Про документальність записів головного героя свідчить наявність у них імен реальних історичних персонажів. Це можуть бути відомі політичні діячі України (“Генпрокуратура знову взялася за леді Ю” [5, с. 297]) або світу (“Президент Буш на борту авіаносця “Абрахам Лінкольн” оголосив, що війна в Іраку вже остаточно завершена” [5, с. 283]).

Твір тяжіє до документалізації, що є ознакою політичного роману. Письменниця спиралася на справжні факти зображуваного періоду в процесі створення роману, тому в основі лежать реальні політичні події. Л. Костенко з 2001 р., як вона сама свідчила, почала слідкувати за всіма найважливішими подіями в Україні та світі і майже щодня їх занотовувати. Очевидно, що кожне таке повідомлення не випадково вилилось у певну парадигму подій твору, воно підкреслює абсурдність світу й суспільства. Авторка стверджувала, що процес роботи над “Записками українського самашедшого” не мав нічого спільного з творенням сюжетів і героїв, їй захотілося дослідити, як людство входить у міленіум.

Тематично письменниця зачіпає всі актуальні проблеми нашого суспільства сьогодні: мовне питання (“Бо стільки вже наговорено, до цілковитої втрати смислу. Та ще й якою мовою недолюдською, сурогатом української і російської, мішанкою, плебейським сленгом, спадком рабського духу і недолугих понять” [5, с. 6]); питання екології (“Купив екологічну карту України – плямиста, як саламандра, вже нема де жити на цій планеті. Все в завалах сміття, брухту, ядерних відходів, руйнівних енергій духу і болячок тіла, в суцільних зонах екологічного лиха...” [5, с. 22]); тему чорнобильської трагедії (“Чорнобильці мруть по максимуму, сорок-п’ятдесят тисяч щорічно, це в самій Україні” [5, с. 19]); тему кохання (“Правда, коли в неділю виспишся і вранці виринаєш зі сну, і ще не тямиш, у яку реальність вертаєшся, обпалить тебе дотик до жінки, ми кохаємось до нестями...” [5, с. 9]); гендерне питання (“Мужчини зникають як явище” [5, с. 10]); питання виховання дітей (“Дружина моя зривається і часом його лупцює, а потім плаче, а я їх обох жалію” [5, с. 7]); питання літератури (“Як там у Гоголя в “Записках сумасшедшого?” [5, с. 11]). Тобто думки Л. Костенко відображають думки і погляди українців і торкаються болючих питань буття. Роман є ще й правдивим зрізом психології покоління.

Але основна думка твору зацентрована на проблемах суспільно-політичних: “У Верховній Раді бедлам. Одного нардепа судять в Америці. Другий сидить у в’язниці в Ганновері. Третім цікавиться Інтерпол. Приїхав Сорос, каже, що Україна у світі має дуже погану репутацію, а до чого тут Україна, нам же її підмінили...” [5, с. 9]. Висловлюється недовіра до влади та механізму управління державою: авторка звертає увагу на фальсифікацію виборів в Україні, неспроможність уряду приймати зважені необхідні рішення; змальовується морально-етична нищість керівників держави, які дозволяють собі вести розгульне життя, нецензурно виражатися, вживати алкоголь під час виконання службових обов’язків; класова нерівність людей у суспільстві: “Олігархи, нардепи, бізнесмени, очільники, кримінальні авторитети, VIP-персони і поп-зірки – ось він, золотий фонд суспільства, його неоціненний скарб. Всі інші – це маса, це посполите тло” [5, с. 16]; непоборна корупція, що дає право купувати депутатам собі місця в парламенті; зомбування потрібною інформацією, із численними фальсифікаціями; розгул криміналу та злочинності, яка залишається безкарною, і зазвичай фінансується людьми, які займають керівні посади; еміграція українців за кордон: “Друзі мої і знайомі пороз’їжджалися – хто в Америку, хто в Європу. Найближчий мій друг у Каліфорнії, в Силіконовій долині. Має вже зелену картку, забрав сім’ю. Там уже майже весь мій курс” [5, с. 19]. Ідеологічним міфом про щасливе майбутнє суспільства можновладці цілеспрямовано продовжують заплутувати свідомість народних мас. Письменниця розуміє, що величезною помилкою української влади є відсутність відкритого діалогу з народом: “Депутати дивляться у вічі народу (з телеекранів)” [5, с. 198]. А необхідність появи нової політичної сили обумовлена ситуацією у суспільстві і об’єктивно відповідає розкладу сил на тлі політико-економічних подій в Україні. Л. Костенко “Записки українського самашедшого” адресувала всім, хто відчуває себе патріотом української держави незалежно від віку і національності, мови спілкування і регіону проживання, і впевнено наголосила про необхідність рухатися вперед, створювати перспективу, разом будувати міцну, незалежну державу. Вона говорить про формування влади людьми, яким небайдужа їхня подальша доля, доля їхніх батьків, дітей та онуків, головне, щоб “вони, ставши владою, не зрадили цей Майдан” [5, с. 414]. Час порожніх розмов і обіцянок вже набрид українцям, настав час розбудовувати українське суспільство з усіма елементами суспільного механізму контролю за владою та гарантіями демократичних прав і свобод громадян, час робити конкретні справи, вчинки, втілювати в життя особисті думки й спільні ідеї. Отже, головна увага зосереджена на соціально-політичних проблемах сучасної України.

Передавши свої авторські функції героєві, вклавши в його уста власні думки, Л. Костенко змалювала політичне життя зсередини, відкрила “гарячі” події і факти. Художня дійсність у творі відображається у формі записок. У своїх щоденникових нотатках “програміст” орієнтувався більшою мірою на суспільну реальність, меншою – на особисту. Внутрішній світ головного героя переходить у суспільно-політичні координати, він здебільшого абстрагується від індивідуальних роздумів, орієнтуючи увагу на загальнонародні проблеми, котрі століттями ніяк не можуть вирішитись. Він активно коментує й записує почуті й побачені новини. Неабияк турбує “програміста” політичне життя країни. Воно охоплює всі організовані й неорганізовані форми політичної життєдіяльності, політичну ідеологію і психологію “самашедшого” Л. Костенко. Щодо психологічного аспекту, то він ґрунтується на несистематизованих поглядах, почуттях, настроях програміста: “Абияк жили мої батьки, і батьки моїх батьків, і всі гарні порядні люди у цій частині світу завжди мушили жити абияк, задурені черговою владою, черговим режимом. Набрідло. Абияк жити я більше не хочу” [5, с. 6]. Ідеологічні переконання героя мають також виразне політичне звучання в романі. Погляди й переконання програміста відображають корінні інтереси більшості простих українців, які “не почувуються своїми у своїй державі” [5, с. 23].

Важке, безправне становище українського народу викликає гнів та обурення. Головний герой твору картає чиновництво та владу, які здійснюють політику самодержавства. Разом із тим в його свідомості оживають патріотичні почуття та усвідомлення себе як частини нації: “І нація – це теж я” [5, с. 161].

Щоденник програміста – це записник не про особисте життя, а скоріше про події в усьому світі. Він занотовує політологічні, соціологічні та культурологічні “репортажі” про катастрофи, замахы, вбивства, скандали, підступні міжнародні та міждержавні конфлікти, про які дізнається із різних засобів масової інформації. Констатуючи окремі повідомлення, герой переосмислює їх і навіть хоче вплинути на громадську думку або й навіть змінити її. Програміст засуджує людей, які прагнуть завоювання, використання та утримання політичної влади. Не приховує обурення щодо тіньових елементів політичної системи України, якими є політичні клани, клуби, парламентське лобі, оточення перших осіб держави, “мозкові центри” при них: “Нова каста з’явилася у нашій незалежній країні – Ті, кого охороняють” [5, с. 16]. Л. Костенко в “Записках українського самашедшого” намагається розкрити психологію нації, влади і можновладців, народження й культу в середовищі владної еліти політичного холопства та зверхності. Отож, головний герой твору є виразником ідеологічних і політичних переконань самої письменниці.

Герой прагне усвідомити, ким він є для себе і для своєї родини у вирі сучасних подій, бо політика впливає і на побут героїв, і на стосунки з оточуючими. Познайомився програміст зі своєю майбутньою дружиною ще під час Революції на граніті. Його батько – відомий перекладач, що має нову молоду дружину й сина, який фігурує під прізвиськом Тінейджер. Дружина головного героя – філолог, дослідник Гоголя. Син навчається в школі й товаришує з сусідом Борькою, сином “нового українця”.

Паралельно в “Записках українського самашедшого” знаходять відображення проблематичні стосунки головного героя зі своєю дружиною. Негаразди в сімейному житті програміста є наслідками хаотичності ненормального суспільства, масового “божевілля” в соціумі, інформаційного коловороту, що не могли оминати подружжя. Між чоловіком та жінкою – комунікативна прірва. У своїх нечастих розмовах герої намагаються виокремити проблеми національного характеру, проблеми особистого життя вони обговорюють рідше.

У творі яскраво простежуються елементи публіцистичного стилю, які тісно переплітаються з мовними засобами художнього. Ці елементи Л. Костенко вводить не механічно, а свідомо, з чуттям мови, відповідно до жанрової специфіки “Записок українського самашедшого”, як своєрідний прийом, глибоко вмотивований у кожному окремому випадку. Суспільно-політична лексика виразно простежується в усьому творі, адже щоденникові записи героя можна назвати “зводами” космополітично-глобалізованої дійсності, простежується й у діалогічному мовленні персонажів: “– Не піду, – сказала дружина. – *Протестувати* проти своєї *держави*?!” [5, с. 14]; й у внутрішньому мовленні головного героя: “Чому все це називається – *демократія, народовладдя*?!” [5, с. 292]. Для Л. Костенко публіцистична форма оприлюднення думок не є традиційною, проте вона вдало нею скористалася в романі.

У статті “Політичний роман сьогодні” І. Моторнюк порівняв епос Л. Костенко ще з одними “Записками”, з яких складається твір Р. Іванчука “Країна ірредента”. Дія у творі зводиться до того, що оповідач (автор-письменник) опиняється на Майдані під час Помаранчевої революції в наметі свого друга Михайла, який є головним персонажем роману. Він написав “Записки”, у яких висловив власне розуміння політики й проаналізував прорахунки політичних лідерів у минулому. Цим автор хотів застерегти сучасників від повторення поразки змагань за незалежність держави. Герої обох романів схожі. “Найцікавіше, однак, – зауважив літературознавець, – що в обох випадках маємо

схожі висновки. Точніше – в другому романі прочитуємо розшифровку того, що є завершальним у першому. Якщо в Р. Іваничука маємо констатацію факту (“ми змінилися”), то в другому сказано конкретно: “Ось і настав наш День Гніву, лінію оборони тримають живі”. Інакше кажучи, День Гніву настав саме тому, що “ми змінилися” [6, с. 12].

“Записки українського самашедшого” Л. Костенко – це унікальний витвір сучасного мистецтва, який є реакцією на ситуацію в Україні, позначену кризовими явищами в усіх сферах життя. Зважаючи на жанрово-стильові особливості твору, вважаємо, що “Записки українського самашедшого” – політичний роман, і майбутнім науковцям необхідно розглядати його в контексті сучасного політичного роману.

Зображуючи політичне життя, передаючи незламний дух простих українців і напружені стосунки в суспільстві загалом, Л. Костенко показала значущість етнічної ідентифікації народу. Історична думка письменниці спирається на загальнонаціональні інтереси минулого, і в перспективі політичного і соціального розвитку. Саме тому її роман висвітлює проблеми, глибоко актуальні для сучасної України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванишин П. Проза генія, або роман опору Ліни Костенко / П. Іванишин // Дивослово. – 2011. – № 4. – С. 57–60.
2. Галич О. “Записки українського самашедшого” Ліни Костенко як імітація документального твору / О. Галич // Слово і час. – 2012. – № 7. – С. 105–110.
3. Карасьов М. Генії та їхні божевільні / М. Карасьов // Українська літературна газета. – 2011. – № 7. – С. 1, 12–13.
4. Климчук В. Дійсність у дзеркалі політичного роману / В. Климчук // Всесвіт. – 1986. – № 1. – С. 137–139.
5. Костенко Л. Записки українського самашедшого / Л. Костенко. – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2012. – 416 с.
6. Моторнюк І. Політичний роман сьогодні / І. Моторнюк // Літературна Україна. – 2013. – № 10. – С. 12.
7. Поветкін Є. Жанр роману – “політичної концепції в образах” в українській літературі 20-х рр. ХХ ст. / Є. Поветкін // Молода нація. Альманах. – К. : Смолоскип, 1998. – С. 229–234.

REFERENCES

1. Ivanyshyn, P. (2011), “The prose of genius or the novel of opposition by Lina Kostenko”, *Proza heniiia abo roman oporu Liny Kostenko*, *Dyvoslovo*, no. 4, pp. 57–60.
2. Halych, O. (2012), “Notes of a Ukrainian madman” by Lina Kostenko as the imitation of a documentary work”, *Zapysky ukrainskoho samashedshoho” Liny Kostenko yak imitatsiia dokumentalnoho tvoruu*, *Slovo i chas*, no. 7, pp. 105–110.
3. Karasiov, M. (2011), “Geniuses and their crazy”, *Henii ta yikhni bozhevilni*, *Ukrainska literaturna hazeta*, no. 7, pp. 1, 12–13.
4. Klymchuk, V. (1986), “Reality in the mirror of a political novel”, *Diisnist u dzerkali politychnoho romanuu*, *Vsesvit*, no. 1, pp. 137–139.
5. Kostenko, L. (2012), “Notes of a Ukrainian Madman”, *Zapysky ukrainskoho samashedshoho*, A-BA-BA-GA-LA-MA-GA, Kyiv, Ukraine.
6. Motorniuk, I. (2013), “Political novel today”, *Politychnyi roman siohodni*, *Literaturna Ukraina*, no. 10, pp. 12.